

JELENKOR.

25. szám

Pest, szombat martzius 26.

1836.

Foglalat: Magyarország (országgyűlési tudósítás; kinevezések; m. t. társaság jelentései; dunai gőzhajózás). Anglia (alsóházi viták; vasuti bill; London-belvárosiak gyűlése; amerikai hírek) Franciaország (parlamenti 's bírlapi viták 'a' minisiteri új javaslatok mellett 's ellen; párisi életkép példája; egyveleg). Amerika. Spanyolország (követválasztások; hadi hírek; Batanero, Cabrera). Schweiz Gahonár. Pénzkelet. Dunavízillás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsony, martzius 22-dikén. Az adó tárgyában érkezett közelebbi királyi válasz következtében a' Rendek többsége martzius 21-dikén kerületileg az adónak eddig volt mennyiségét megajánlotta. — Józsefnapiján, mint fons. Nádorunk névnapján, a' szeretett Nádort mind a' két tabla illő lelkesedéssel üdvözlé meg. A' fő RR. nevében az Ország bírása szólott diák nyelven, a' RR. részéről pedig Németh György esztergami káptalani követ ur, a' következő magyar beszédet mondotta:

Fons. cs. kir. Föhg. országunk szeretve tisztelt Nádora! Néhány hét előtt épen e' helyen szerencsénk volt a' tek. KK. és RR. abeli igaz szívből eredt örömet kifejezni, hogy a' Mindenható visszaadván cs. kir. Föhgőségnek ohajtott épségét 's erejét, szép reményinket is szinte új életre 's erőre hozta. Mert erősen hittük, most is hiszszük, hogy cs. k. Föhgőség becses élete édes Hazánk boldogságával elváthallani van összekapcsolva: minék is nem régiben újabb tanúbizonyosságát adá ama' fáradságos, de fős. Fejdelmünk atyai kegyelme által a' legszerencsésb kimenetű nádori közbenjárás. Innen is van, fons. Föhg! hogy a' tek. KK. és RR. örömmel használnak minden olly alkalmat, mellyben cs. kir. Föhgőség iránti vonzalmukat 's mély tiszteletjüket nyilváníthatják. Innen van, hogy a' tek. KK. és RR. cs. k. Föhgőségnek közelebbi mult boldog születési 's mai öröndetes di-eső névnapján, — emlékeztetükbe hozván ama' számtalan jöte-ményt, mellyekkel cs. k. Föhgőség szakadatlanul halmozza édes Hazánkat; emlékeztetükbe hozván egészségének ama' képes állapot-ját is, mellyel talán csak azért látszott a' Gondviselés fenyegető-zni, hogy annál inkább tudassa cs. kir. Föhgőséggel a' Magyarok hív és mélyragaszkodását magas személyéhez, — meghagyták nekünk, hogy örömkívánásukat 's hálá-érzésüket alázatosan jelentsük ki 's nyilván hirdessük ama' keblükre élesztő forró ohajtást: engedje a' Magyarok Istene, hogy cs. kir. Föhgőség ama' mindent felülhaladó lelki örömben 's megnyugvásban, mellyel egyedül a' közjó tántoríthatlan eszközésének öntudalma 's értelme nyujthat, — nemének minden erényivel tündöklő fons. Nádorné boldogító társaságában, számos lelkes hgi unokától körülvetve még igen igen sokáig részesülhessen. — Midőn így nem csak küldöinknek, sőt az egész Nemzetnek érzését kifejezzük, ismételtük ama' köz szíves ohajtást: hogy cs. kir. Föhgőség, Fejdelmünk és Hazánk javára még számtalan évet éljen!

Ó cs. kir. fölsége gróf Zichy Györgyöt és Kamillt cs. k. kamarásokká; — január 11-diki legfőbb határozata szerint pedig Richter Aloiz Jászói prépostot a' kassai iskola-kerület főigazgató-jává kinevezni méltóztatott.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' KISGYŰLÉSE, mart. 14-kén 1836. I. A' könyvtár számára kedveskedtek a) Miskolczy István, Vedres István 's Tiszát a' Dunával összekapcsoló új hajókázható csatorna' munkájának új kiadásával (Szeged, é. n. 8.); b) Kovács Imre „Zoltán házassága“ című dramájával (N. Várud, 1835. 8.); c) Breznay Pál szigetű prof. „A' keresztényen ekklezsia historiája“ című munkájával (Kolozsvár, 1836. 8.); d) Szergel János aradi tanácsbeli Palingenius „Zodiacus vitae“ egy példányával (Basil, 1557. 8.); — II. A' pénzügyiemeny számára ugyan Szergel János két darab réz, és 16 darab ezüst, régibb és újabb pénzt küldött. — III. A' társaság pénztárának szük állapotjánál fogva több igen fontos munka a' literatura kárára folyvást nyomatlanul hevervén: a' gyűlés megkérte, gr. Teleki József előlő urat, hogy addig is, míg az igazgatóság e' hiányának miképen pótlásáról értekeznek, mint annak képviselője, helybenhagyatás fejében, legalább némelly, régebben sajtóra váró munkák nyomtatását indítná meg. — IV. Báro Lakos János t. tagtól „Báro Tott Ferenc emlékezete“ és Szenczy Imrétől „Rándulás Carinthiába Glockner hegyéig“ a' megbízott bírálo tagok előadásánál fogva, a' Tudománytárba főlvetetni readeltettek. — V. Egy, ugyanezen folyóírás számára beküldött phil. értekezés szokott mód szerint vizsgálat alá bocsátott.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. I. Az akademiának 1834ben kihirdetett ezen nyelvtudományi kérdésre: Mellyek a' magyar nyelvben a' tiszta gyökök? Számláltassanak elő, mennyire lehet, eredeti jelentéseikkel: folyó hónap 19-keig, mint határnapig, hat pályáirat érkezett, következő jelszavakkal:

1. Ingenium industria alitur Cic. pro Cel.
2. Tempus discipulus et magister multorum.
3. Orula nevezetek mind a' mennyekben, mind a' földön való teljes eseléd.
4. Pál apostolának Ephesusba küldött levele, III. r. 15. vers.
5. Les lauriers ne croissent point heureusement, si lesangue et la saeur ne les arrosent. Patru.
6. Jobbra tanits.
7. Tettben van a' jutalom. gr. Teleki Domokos.

II. A' szinte 1834ben kitett philosophiai kérdésre pedig: Mi haszna 's befolyása van és lehetne még a' lélektudományak (psychologia) mind a' felsőbb, mind az alsóbb néposztályok' célirányos erkölcsi és polgári nevelésére? Mit, és mennyit kellene ebből a' nemzeti iskolákban is tanítás' tárgyaul felvenni? 14

jutalomfelelet érkezett, szinte martzius 19-keig, mint határnapig, illy jelszavakkal:

1. Miképen nevelhet az, a' ki nem tudja, mivel nevelhet!
2. Aestas dum fuerit; pueri, componite nidos.
3. *Abolere sui salutem sui utilitatem*
4. Facturus operae pretium sim, nec satis scio, nec si sciam, dicere ausim. Utinamque erit, inuabit tamen pro virili parte et me ipsum consulisse, et si in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro sit, nobilitate, ac magitudine eorum, meo qui nominari officient, me consoletur. Livius.
5. *Urbis inuicta*. Lelketed ismérd meg, melly benned az isteni szikra.
6. A' lélek az, a' melly elevenit. Ján. VI: 63
7. Ingenius didicisse fideliter artes emollit mores.
8. „Esz és szív.“ A' palliatív javítások nem érnek semmit. Villág.
9. Esmerd magad!, hogy másokat is esmerhes.
10. Mens agitat molem, et magno se corpore miscet. Virgil.
11. Fiat artificiosa et accurata ingeniorum et animorum dissectio, ut ex eorum notitia curatioque animi praeccepta rectius instituantur. Baco de Verulam.
12. Nunc sum animum vocant in ista sua. Seneca ad Lucillum epist. 8.
13. *Urbis inuicta* Cicero de legibus. L. I. c. 22.
14. Longae ambages: sed annua sequar fastigia rerum.
15. A' jutalomvágy szenny, küzö belditson élne.

Beadván a' titkokat e' pályáiratokat a' kis gyűlésnek, mindenik osztálybeli felelet jelszavas levélkéje külön borítékba zárva az akademiának és Schedius Lajos kir. tanácsos és tiszl. tag' mint elnöki helyettes pecsétével lepecsételve, a' jutalom elítéléséig a' levéltárba tették; a' kéziratok pedig, három három osztálybeli rendes tagnak adattak ki megvizsgálás végett. Mellyeké lesz a' két osztály száz száz aranynyi jutalma, úgy a' netalán határozandó mellyek-jutalmak? a' folyó évben tartandó VIII. nagy gyűlés fogja eldönteni. Pesten, a' m. t. t. kis gyűléséből, martzius' 21. 1836.

D. Schedel Ferencz titkok.

DUNAI GŐZHAJÓZÁS. Kivonat a' társaság febr. 12, 's 14-én tartott közgyűlési jegyzőkönyvéből: Miután határozatba ment a' vállalat szélesbítésére ujonnan 700 részvény kibocsátatása olly móddal, hogy minden előbbi részvényre még egy fél jusszon: az ezen új részvényekből történetesen fomaradandók elvállalására azonnal egy társaság ajánkozott, és pedig 50 frint ráadásal minden részvényre. A' társaság ezen ráadásból kerülendő nyereséget a' tartalék-alap nevelésére határozta fordítani. Abbol, hogy ezen új részvények egyedül csak a' már meglévő részvénybirtokosak számára adattak ki, nem következik, hogy a' társaság zártnak tekintésék, 's jövendőre, a' mint a' vállalat szélesbítése szükségesnek láttának, eziránt javaslat ne tétethessék. — Folyó 1836-tól kezdve a' társaság hajóji többé nem fognak biztosítani annyiban, hogy a' biztosító házaknak eddig fizetett díjak, ezental a' társaság saját könyveiben „Általános biztosítási-conto“ név alatt iratnak jóvá. Mire az indítók ez vala: azon kérdés „szükséges e' a' társaság hajóit biztosítani?“ már többször megfordult közgyűlések alkalmakor 's mindenkor igennel döntetett el. Egy illy határozat egészen a' körülmények természetében feküdt, mert akkor még mintegy első kezdetben volt a' vállalat 's több részvényes nem ismervén a' kilátásokat, mellyek az intézetre tartományinkban mutatkoznak, csak vonakodva száná el magát a' részvetre; azlan a' hajók száma is igen csekély vala, 's egyetlen szerencsétlenségi eset elég lett volna az ingatag bizodalmat a' még ki sem fejlett vállalat iránt örekkre elfojtani. Most már a' vállalat egészen más alakban tűnik elő. Az utolsó szem a' Smyrna és Pozsony közti összekötő lénczban még e' tavasszon lesz beigatva. A' vállalat tehát azóta nem csak terjedelemben gyarapult, hanem a' hajók száma is tetemesen öregült. És ezen utolsó körülmény az, melly a' fentebbi rendszabályt megkívánja, mert így a' változó esetek, ha történének is, egymást kiegyenlíthetik, midőn az idej tavasszal már 7 hajója jár a' társaságnak, a' jövő 1837-tel pedig a' Sdik is hozzá csatolatik. Angliában, Hollandban, az egyesült státusokban és minden országban, hol a' hajózás nagyban üzetik 's hol az e' körüli intézeteket értik, soha egy hajósgazdának sem jut eszébe, hajóit biztosítás alá adni, mihelyt több hajónak ura. O' t. i. illy esetben inkább önmaga ellen biztosít, 's mivel az egyes hajón fekvő veszély terhe azon mértékben apad le, mellyben a' hajók összes száma növekszik, az illy módon saját biztosítási-contójába fizetett díjak mennyisége is azon karba helyezzi, hogy kevés év mulva egyik hajónak történeti károsodását bőven fedezheti, 10 esztendő mulva pedig, a' kész tőkévé igen hihetőn növekedett díjak mennyiségét kamatozóvá fordíthatja. E' rendszer a' gőzhajóknál annál nagyobb alkalmazást talál, minthogy a' gőzhajók — természetesen jó alapvetés után, — sokkal kevésb veszélynek vannak kitéve, mint vitorlás hajók, bebizonnyított dolog levén, hogy könnyűség és fordulati lejtéhetőség által a' gőzhajó tiszter kerülhet ki valamely veszélyes helyet, míg vitorlás egyszer sem, 's 100 eset közül 99ben nem a' víz, hanem a' föld veszélyes a' hajónak. Illy tekintetből ezután az igazgatóság a' számvitelben „Általános-biztosítási-conto“ név alatt egy saját rovatkot fog megkezdeni, 's ebbe igatja mind azon díjt, mel-

lyet eddig a biztosító intézeteknek fizetni szokott mind hajóként, mind röművek 's más eféle készülékek szállításaért. A tartozási rovattékban fog állani a' metalan történého károsodás vagy hátramaradás. Az esztendői számadásnál mutatkozó ilyenemű jövedelem vagy fölösleg, sem elosztatni, sem a' nyereségi vagy veszteségi contóba tétetni nem fog, hanem állítatik belőle egy biztosítási-tartalék-alap, mely a' jövő eszt. számadásban hitelezés gyanánt lépend föl. Második esztendő végével, valamint azután is minden év zártával, ezen fölöslegtől a' kamatok száztól négyben az általános-biztosítási-conto javára fognak följegyeztetni, tíz év múlva pedig az egész biztosítási-conto a' nyereségi 's veszteségi számba vitétik által, 's ekkor a' közgyűlés határozatától fog függeni annak újabb megkezdése. (E' határozat részletei 's előadott gyakorlati módja némi tanúság lehetnek a' többi más hasonló intézeteknek is.) Ez állapotához az igazgatóság egy másikat is hozott javaslatba, mely talán még hasonlítóbbrak ígérkezik, t. i. a' török pénz-ékek szállításának Smyrna és Konstantinápoly közt fölállását. Ezen pénzek azok, melyek Smyrnában az idegen és keletből kiesett török arany és ezüst pénzekből összegyűlnek, 's becsre nézve mintegy 80—100 ezer ezüst far mennek általában, és Smyrnából rendszerint minden héten Konstantinápolyba a' zarab-hanéba (fő-pénz-hivatall) átküldetnek, hogy helyettük onnét hasonló értékű folyó pénz küldessék vissza. E' pénzeket a' kereskedőség eddig százától fadért szállította. Maria-Dorothea hajó részéről többször történt értekezés ezen szállítás fölállása iránt az illető török tisztviselőkkel, és pedig oly ajánlattal, hogy százától fadért vállalandja föl. A' török hatóság örömet kész volt ez olesóbságra állani, de a' biztosításról mit sem akart tudni, sőt egyenesen azt kívánta, hogy a' társaság biztosítása alatt vállalja föl a' szállítást. A' dolog mindaddig nem válhatott egyezéssé. Most pedig a' társaságnak azon vizekből már meglevő 's még leendő derekas hajózási-készületei mellett, özszevetvén az egyenes hasznót is, mely általában hetenként mintegy 500 pengő forintot tehet, ama' veszteségi hihetőséggel, mely a' saját biztosításon fekszik; továbbá pedig tekintvén ama' mellékes hasznót, mely ezen alkukötésből a' török kormány részéről a' gőzhajózási vállalatra háramolhatik, minthogy ennélfogva azon pillanattól kezdve, midőn az egyezés életbe lép, a' társaság gőzhajói a' török hatóságok különös védelme 's pártfogása alá jutnak, 's eddig tapasztalt sok galibától megmenekeszenek, sőt a' török nép előtt kapóssákká válnak, mert kiké örömeztőbb szánja el magát azon hajókon utazásra, melyek a' kormány pénzeit rendszeresen szállítják: az igazgatóság javasolja, hogy az alkujánlat az eddigi föltételek alatt fogadtassék el 's a' mondott pénzek szállítása a' társaság saját kezességé 's biztosítása alatt vállaltassék föl, ide nem érve mindazáltal azon veszélyek elleni biztosítást, melyek politikai körülmények 's eseményekből vennék eredetüket. Hasonló egyezést javasol több igen fontos oknál fogva, a' török kereskedőség pénzei szállítása iránt is. E' fontos javaslat a' közgyűlésben hosszabb vitatásra nyújtott alkalmat, míg végre igen nevezetes többség által, a' mint volt, egészen jóvá hagyatott. Báró Ottenfels ö. exc. előtökülően kinyilatkoztatta, miképen ő annál inkább is csatlakozik a' többséghez, minthogy meg van győződve, mi szerint egy ily rendszeres legalakalmas arra, hogy a' török kormány azon előbbi szándékától, mely szerint a' kérdésben forgó szállításokra a' gazdagabb török kereskedőség által akart saját gőzhajózást megindítani, elmozdítassék. Bizonyosságképen hozá föl erre azon körülményt, hogy a' kapudán-basa által mult nyáron minden török alattvalóra kiadott azon tilalom, hogy semminemű ausztriai vagy angol gőzhajón ne utazzanak, már is közelebb visszavéttett. — Ezután jelentést tén az igazgatóság, hogy miután már Württemberg- és Bajorországban is egyesületek alakultak, a' gőzhajózást Ulmtól kezdve lefelé a' Dunán életbe hozandók, ezektől felszólítás érkezett, megtudni: vajjon az ausztriai gőzhajó-társaság hajlandó lenne-e velök egyetérteni? Erre nézve az igazgatóság úgy vélekedék: hogy az ausztriai társaság csak örömmel láthatja, ha ily módon a' gőzhajózási a' szomszéd státusokban is életbe jő, 's úgy tartja, csak kölcsönös haszonra válhatik, ha a' társaságok egymásnak kezét nyújtanak; egyebiránt a' tárgy még sokkal újabb, hogysem az egyezés módjáról azonnal elhatározót lehessen mondani, 's ennélfogva csupán fölhatalmazást kér az igazgatóság, hogy idővel e' tárgyban az előadandó körülmények szerint végezhesse. A' közgyűlés erre nézve fölhatalmazá az igazgatóságot, a' mondott társaságokkal, ha eziránt ajánlást teendnek, saját belátása szerint az itteni társaság érdekében, alkura lépni, mivel ha ennek következtében, külföldi gőzhajóknak szabadság engedtetnék ben az ausztriai határokon is hajózhatni, ez természetesen csak a' státuskormány egyezesével történhetik meg. — Ezek valának a' közgyűlésnek a' vállalat körüli végzése. A' számadások megvizsgálására két tag kérétt meg, a' jegyzőkönyv aláírására pedig a' következő 6 tag: b. Ottenfels ö. excja, Mayer János, Bruchmann János, Wertheimstein Leopold, Woher Antal mint hg. Eszterházy Pál meghatalmazottja és Diószeghy Sámuel uu. Az igazgatóság továbbra is egyező fölkiáltással megerősítettet.

A N G L I A.

Bizonyos Bucks Herald nevű tis lap szerint Duncanon lord mint kabinetminister, hatalmazta föl O'Connellt, hogy a' carlowi választási ügyben Raphaelnek baronet címet igérjen. Más részről meg a' Morning-Herald azt gyánítja, hogy azon nevezetes o' le-

velek, mellyekkel Hume az orangista egyesületet fölfedezte, a' Brookes-clubban aláírás utján szerzett pénzen vásároltattak meg, de litél? azt a' tory lap elhallgatja; a' közhír azonban egyenesen magát Fairman ezredet említi! A' gyalázatos ember tehát, niután eszköze volt az összeesküvésnek, 's azért megfizetteté magát, később maga árulta el azt 's eladta. — A' szabadelmü londoni lapok sürgetve arra szólítják fel a' szabadelmü tagokat, jelenjenek meg martz. 7én az alsóházban, mert az irlandi hatósági törvényjavaslat fog a' biztosság előtt megfordulni.

A' martz. 7ki ülésben a' ház biztossággá alakult az irlandi hatóság-javító törvényjavaslatról tanácskozás végett. Megszólalt Egerton lord, 's egyetelműleg R. Peellel indítványt tén: hatalmaztatnék föl 's utasítatnék a' biztosság oly rendszabály-javaslatra, hogy az egész irlandi hatósági rendszer törlesztessék el. Ez indítvány egyenes n oda céloz, hogy a' katolikusokat a' hatóságokban gyakorlandó minden részvétől kizárja, mit azzal szándékoznak a' toryk elérni, hogy a' hatósági tagok ne a' népség 's lakosság által választassanak, hanem a' kormány által neveztesse. Ezen, a' toryk részéről több tekintetben igen is szemszűrő indítványt, hogy tudnillik gyökerestül (radicaliter) irtassanak ki az irlandi hatóságok, azzal ügyekedett a' nemes lord támogatni, hogy Irlandban a' katolikus népség többsége miatt nem bátoroságos a' helyhatósági kormányt és hatalmat ezen többség kezébe adni. A' toryk részéről többen támogaták az indítványt, a' ministeri részről pedig ellenzettk, 's Sán 307 szót 243 ellen csakugyan félre is vettették. —

A' Globe most már egészen hihető dolognak jelenti, hogy Athenében bank fog felállítani, mit több hirlap kétségbe hozott. E' nemzeti bank ügyében John Bright a' vállalkozó nemcsak nem hagyott fel minden reményével, sőt folyvást alkudozásban van a' görög kormánnyal, 's alaposan remélheti szándéka sikerülését. A' Globe mind ezt John Bright urnak hozzá utasított, 's általa közölt levele után állítja. —

London belvárosa — City — polgárai nem rég gyűlést tartottak Guildhallban, hol végzéseket hoztak a' hirlapi bélyegár eltörlesztése iránt. Fő szóban itt O'Connell volt, hol őt előbb mint a' City szabad polgárját föleskették, hogy a' gyűlésben szólhasson. A' mostani politikai állapotra nézve fontos jelentésű körülmény O'Connell, a' nagy igazgató, a' lordmayer előlétele alatt összegyűlt londoni polgárság közepett láta! hol Brougham lordnak helyét foglalta el mint szónok a' hasznos ismeretek 's terjesztés ügyében. Az újságírók gyánánt rajzoló ezen ismeretek terjesztésében, egyszersmind azok gyökeres 's teljes kiirtatását sürgeté. Hogy az angolok ép 's jőznan értelmességét 's a' francziák néha üres találékonyágát összehasonlítsa, 's így a' két nemzet karakterét közt e' tekintetben a' különöséget foghatóvá tegye, azokvetköz anekdotát hozott föl: Bizonyos francia, ugymond, azzal dicsekvék, mely igen elhiresült nemzete 's országa találmányai által, 's például az ingfordrokat hozá föl. „Igen helyesen, viszonzá az angol, de hozzá meg az inget mi találtuk ám föl!“ —

A' limericki lap szerint a' spanyol és portugál kormány rablái vágya elől megmentett tetemes egyházi vagyon készpénzre változtatva Irlandba érkezett. — Egy újorki lap febr. 4kéről 's így Jacksonnek a' congressushoz küldött üzenete előtt, azt írja, hogy az Angliából érkezett sürgöny (depêche) egy saját kéziratú levelelőből áll az angol királynak az Egyesült államokhoz, melyben a' király közbenjárását ajánlja a' francia ügyben. A' kormány ezt elfogadta 's Jackson azt fogja érteni válaszában, hogy nem vala szándéka sem Franciaországot, sem a' fr. királyt fenyegetni vagy sérteni. Csak ezt fogja nyomosh, hathatós kifejezéssel kinyilatkoztatni, mint üzenetében érinté, de valam más nyilatkozást vagy magyarázatot nem adand. — Új-Déli Vailes fővárosából Sidneyből sept. 6ról azt ír ák, hogy ott egy egész álló évig egy csep eső sem volt, halomra hull 's döglük a' marha víz-szűke miatt, és sehol sem láthatni egy szálfu-sarjadást is.

Az ideí parlamentülések megnyitására óta már 58 kérelem nyújtott be vasutak iránt. A' tőképénz, mely a' különböző tervek tesztésére 's vállalatok sikerítésére fordítatnék, 28 millió font sterlingre van számítva. Az aláírásokbul kitétszik, hogy 36 ezer 978 vasut-pártoló van, 6575 pedig ellenük szavaz, és 7475 semleges (neutral), ki t. i. sem ellenök, sem mellettök nincs. Az általános számolás bizonyosan csal; tapasztalásból tudhatni, hogy ha valóban építésre kerül a' sor, mindig több pénz kívántatik arra, mint az előleges számításban. A' 28 millió font st. tehát, ha az 54 vasut létesülne, bizonyosan nem volna elég, 's legalább is fölragna 40 millió fontra. A' nemzeti tőképezésnek ily tömördek mennyisége, melyet a' vasutak építettése elnyelne, már magában is komoly megfontolást érdemel. Még fontos tekintetű az áldozat, (jogi szemponitbul nézve), melyre a' földbirtokosak, részint saját rkaratók ellen, nyereség-vágyó speculansok kedvért, kénszerítve lennének. Azért a' fentforgó kérdések eldöntése általánosan érzett fontosságu. Lehető legnagyobb pontossággal kell vizsgáldni e' előleges, szigoru igazságot gyakorolni, hogy a' roz következések meggátoltassanak, mellyek előfordulhatnának, ha a' törvényhatósági engedelmadás 's a' munkák kezdete után a' számítások, miken a' tervek nyugszanak, hibásoknak ta álltanának, vagy a' részvényesek fizetési pontosan nem történnének. Az alsóház tehát igen jól teszi, ha jövendőben több gondot 's vigyázatot fordít azon pri-

vat-l
rekv
melly
tárgy
teles
fonto
zö
és ér
mérn
mérn
válas
ha a'
n m
lítás
föl k
elhatt
vasut
len a'
tároz
relm
hatna
billt
által
tökéj
hány
lett n
ezek
nek a'
lásuk
vett v
mivel
3) Ut
utnak
delm
5) A
vagy
6) V
utak,
vagy
hossz
hészé
ezek
tében
kedve
nő gő
A' töl
szabá
gáltas
ványi
semle
szers
bül. V
melly
okokk
tán a'
zet az
körtvé
törvén
szavet
's kül
nálla
mi mi
vaslat
hogy
melye
tek tit
vet az
a' dol
törvén
benha
dig a'
hogy
mozgá
Az k
marb
iránt,
tozni.
zet jó
hat hó
cséri a
lyesb

a' köz
egyest
támoga
létesít

vat-billekre, melyek vasut-építésre hatalmaznak föl. Közhasznu törekvésök buzdítása ugyan ne gátolassék, de igen a' visszaélés, mely a' közönség pillanatnyi ingerültségéből származik. A' vasuti tárgy-megvizsgálásra nevezett biztosság, melyen áthatva nehéz kötelességei érzetétől, melyek e' viszonyból származnak, először megfontolta: vajjon lehetséges e' oly módot találni, miháltal a' beérkező vasut-tervek, mielőtt még a' ház elibe terjesztetnének, becsök és értékjök szerint dologhoz értőkül megvizsgálattassanak? Ezért a' mérnök-tesztöz folyamodtak, 's megkérdezték: vajjon egy hadimérnöküzt képes e' írásban előtte fekvő vasut-tervekről ítélni? A' válasz volt, hogy a' mérnökök nem adhatnak kimerítő véleményt, ha a' föld fekvését 's minőségét, melyen a' vasut építetendő, előre nem láthatják. Mivel pedig az 58 szóba-hozott vasut illy szemmel látása igen sok időbe kerülne, ezen gondolatból, legalább még most, föl kell hagyni. A' vasutak tárgyában beérkezett számos bill (32) elhatározásra vár, 's bár mennyire szükségesek is jövendőben a' vasutakról intézkedésben új rendszabályok, még ez évben lehetetlen általános változást hozni létre. A' biztosság azért néhány határozat-javaslatra szorítá az utal magát, melyek minden vasut-kérelmekről tudósító biztosságnak szabályozatul (regulativ) szolgálhatnak. Illyen javaslatok: az alsóház egy vasut-engedelmet kéro billt se bocssáson keresztül, míg a' tudósító választottság szavazás által következő pontokat tisztába nem hoz: 1) Mennyi a' társaság tőkéje? mennyi pénzt kaphat az, ha a' bill keresztül menne, kölcsön? hány részvény van elfogadva, mennyi pénz van befizetve? e' mellett meg kell jegyezni: a' társasági igazgatóság nevet 's lakását, az ezeztől elvált részvények számát, mint azon részvényekét, kiknek a' dologban helybeli érdekjök van; 's már alant pénzbeli járulásuk mennyiségét. 2) A' már fennálló közösülési eszközök a' terbe vett vasut-vonalon, 's különösen annak kezdeté 's vége közt, földmívelési, ipari 's kereskedési tekintetben, használható e' vagy nem? 3) Utasok számát, a' jóságok becsét és kijelölését, melyeket a' vasutnak ígérhetni. 4) Általános átnevezést a' vasut reményelt jövedelmének, 's micsoda arányban várhatni azt az utasoktól 's árúktól? 5) A' terbe vett vasut egy egész, önállásu vonal e' két hely közt, vagy csak oldalút 's mellékágazatja egy szándékolt nagyobbknak? 6) Vannak e' a' terben hasonló czélú, versenyrányú 's pályájú vasutak, 's mennyiben hasznosb a' parlament elibe terjesztett a' többi vagytársinál? 7) Minő terv szerint építetendik a' vasut? annak hosszúsága 's fordulatú és hajlái pontosan irassanak le. 8) Minő nehézségek származnak a' föld természetéből, 's hogy reményelhetni ezek legyözhetségét? 9) Minden előkerülő Tunnelek (a' vasut mentében eső hegy-áttalirások) hossza, széle, magassága 's alkalmasok, kedvezők e' hozzá a' földrétegek (Schichten)? 10) Számadás, minő görbületek 's hanyatlások jönek elő a' terbe vett vasuton? — A' többi kérdéspont 11-től 20-ig többnyire részvényeseket illető rendszabályokat foglal magában. A' vasutra megkívántató költségek vizsgálattassanak meg, a' vállalatot helybenhagyó mérnökök nevei nyilvánítottassanak ki; minden a' vasut mellett vagy ellen szavozó, vagy semleges földbirtokos az egész vasut-vonalon irassék össze, 's egy-szersmind az, melyen bír mindenik a' vasut által hasitandó földből. Végre különös figyelem fordítassék az ellenkező kérelmekre is, melyek bizonyos vasut fölállitását roszaíják, 's az okok ellen-olokkal vettessenek össze.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban martz. 9-ken több hiteli törvényjavaslat után a' tengerügy, a' politikai szökevények 's a' t. tárgyában Sauzet az isteni tisztelet ministere törvényjavaslatot nyújtott be az esküttek titkos szavazása iránt, mennyiben az az 1835-ki szeptemberi törvény által a' kormány rendelkezése alá van állitva, előfölt vizsgálvate a' törvényszékek szerkesztését tárgyau törvényjavaslatot, 's különös hitelt kívánt Cheverus urnak mint bordeauxi érseknek kardinál-lá lett beigtatási költségei fődésére, 's évenkénti díja pótlására, mi mindössze 55,000 frankra megy. A' hirlapokban e' törvényjavaslatok különös érzelmeket támasztának. A' Temps megelégszik azzal, hogy a' Persilféle törvényjavaslat visszavételét helyesli, — ellenben mélyen hallgat arról, hogy Sauzet a' tiers-parti emberek az esküttek titkos szavazását javasolja a' kormány részéről, noha mint követ azt keményen ellenzé. Amde a' szabadlómú sajtó másképp ítélt a' dologról. A' Messager például így szól: „A' tegnap előterjesztett törvényjavaslatok megállapítják a' ministerium characterét. Helybenhagyják a' doctrinair kabinet rendszerét folytatását, melyet pedig a' kamara meg akart buktatni. Eddig azt lehetett volna hinni, hogy a' tiers-parti három tagjának ministré létele a' visszaható mozgást, és a' restauratio elveire visszatérést hátra fogja tartóztatni. Azt kellett volna hinni, hogy a' kabinetnökök által mind a' két kamarában adott nyilatkozás csupán tisztelkedés volt előbbi társai iránt, kiknek felelőségében új szövetségesei nem fognának osztozni. De most már tudjuk, mit várhatni az egész kabinetől. Sauzet jóváhagyta tettei által Thiers szavait. Sauzet, ki még csak hat hónap előtt az eskütszéki-törvényjavaslat ellen szözlött, most dicséri azt, és tiszteli, pedig úgy, a' mint azt csak Persil legszenvedélyesb elkeserültségében teheté 's a' t.

A' National előre jelenté, hogy a' bal oldal a' kamarában a' köz bocsánat eszközését épen nem reményli. E' végül abban egyeztek meg az ellenzési tagok, hogy a' közbocsánat kérdését támogassák ugyan 's mellette szavazzanak, de törekvés nélkül annak létesítésére. —

A' követházban martz. 13-án a' külön kérelmekről adatott

tudósítás, melyek részint a' hami politikai foglyokat illető kegyelmé-
 javást, részint általános közbocsánattért esedeztek. A' biztosság azt
 jarmált, menjen a' ház e' kérelmeken keresztül napirendre álltal;
 Sauzet, a' minster, ki mint követ a' közbocsánatot sürgette, oda
 nyilatkozott, hogy közbocsánat csak itélet előtt történhetik, itélet
 után pedig csak kegyelmezésnek van helye, 's minthogy ez a' korona
 joga, a' kamarának ehez nyulnia nem kell. A' kamra csakugyan
 nagy többséggel napirendre is tért, 's e' kérelmeket elmelelte. De
 meg is lakolt ám ezért Sauzet a' nyilvános véleményben. — A'
 krakói dolgokról a' Moniteur is szólni kezd. A' Courrier azt emlí-
 té, hogy azok iránti szándékról tudósított ugyan előre Broglie hg., de
 ő arra semmit sem felelt, 's így a' kérdés válasz nélkül ment ál-
 tal tisztii utódjára. A' Moniteur most harsányon hirdeti, hogy Thiers
 ur teljesen magára veszi azon lépések iránt 's felelősséget, melyek
 még a' mult ministerium alatt Krakóban történtek, 's hogy a' mult
 ministerium alatt e' tekintetben csakugyan történtek lépések.

A' neuillyi merény 's összeesküvés tárgyában, melybe Boi-
 reau is bonyolodva van, folyvást munkálkodott a' nyomozó bírő-
 ság. Most miután a' nyomozásnak már vége, a' vádiromány vonja
 magára a' közönség figyelmét. Mint említtük, az összeeskü-
 tek a' király élete ellen törték. A' nyomozás következtésiben szá-
 mos elfogatás történt, e' fölött még egy alattomos löpor-gyárra is buk-
 kantak. — Hogy a' Franciaország és az éjszakamerikai Egye-
 sület közt fenforgott viszály, ha egészen vége nem szakadt is még,
 de ahhoz már igen közel jár, kiviláglik Gallignani Messengere kö-
 vetkező cikkelyéből: „Igazi gyönyörűségünkre szolgál jelentel-
 nünk, hogy a' diplomatai kapcsolatok Franciaország és Amerika
 közt olyak, min ha újra kötettek volna meg. Az egyesült statu-
 sok ügyviselője tegnap (martz. 9-én) a' királynál volt udvarláson,
 melly alkalommal őt a' szertartások mestere a' rég divatozó forma-
 ságok szerint vezette be. —

A' Moniteur egész csoport kir. rendelést közöl, melyek
 által egy érsek 's négy püspök-kinevezést hirdető pápai bullára kir-
 helybenhagyás (placetum) adatik. E' püspökök közt van Mazenod
 ur is, a' marseillei fő püspökhelyettes (gen. vicarius), ki a' tör-
 vények ellenére az ikosiai (in partibus) püspöki címzet a' kormány
 meghatalmazása nélkül fogadta el, de most, minthogy meghódolt,
 kegyelmét nyert.

Meyerbeer olly igen sűrűn látogatott daljátéka (a' Hugonot-
 ták) bő alkalmat nyújtogat a' párisi zsebelőknek gazdag nyereség-
 re, 's ezt azok hihetlen módon is használják. A' három első elő-
 adás alatt 60 tolvajt kaptak a' csesésen, 's a' nálok talált tárgyak
 értéke 15—18,000 frankra becsültetik. Már ezek csakugyan nagy-
 ban üzik mesterségüket. E' jelenésekhez egy párisi lap mellékdarab-
 bul következő képét adja a' párisi életnek: „Bizonyos portugál ne-
 mes, csak 67 esztendő, belé szeret egy fiatal francia személy-
 he, ki Párisban az első vendégház birtokosa 's megkínálja őt kezé-
 vel, de mielőtt a' házassági köcs megtörténhetett volna, a' derék
 graf számos hitelezőji sürgetésire st. Pelagibe vitélet fogságra.
 Az asszonyság kielégíté a' kirelhetetlen hitelezők követelésit, a' gróf
 szabadon bocsátott, de mielőtt még Hymen megköthette volna a'
 két szerelmes közt az örök kapcsot, a' nemes gróft ut újra elfogták
 és a' de Cichy utcában ismét adóssági fogságban tartották. Ez on-
 nan Debelteyme urhoz, a' polgári törvényték elnökéhez folyamod-
 dott, bocsátának őt csak egy napra ki, hogy menyeközjét megül-
 hesse. A' hitelezők ellenzése daczára is kérelme meghallgatottat,
 de nem egy napra, hanem csak egy órára; — 's három rendtör-
 tiszti rendletett mellé kíséretül. A' kitűzött napon lakodalmilag 's
 vőlegényesen öltözködve elkíséri a' három rendtörtszt a' menyek-
 zős párt a' bíróság elé, hogy ott a' polgári egybekelés végrehaj-
 tassék. Az elnök által megengedett óra már elmúlt, de az első tiszt
 a' francziának saját udvarisággal megengedte, hogy a' vőlegény
 a' menyasszonyt vendéglakjába kísérje, hol pompás lakoma állott
 készen, 's a' tiszték természetesen a' nász vendégek közt foglaltak hely-
 lyet. Asztal után javaslatba hozott, hogy a' Jardin-turbe kocsi-
 zanak, 's ott puncsot igyanak. A' tiszték itt is engedtek, 's a' vig
 társaság a' kertben miutott egész éjjel. Végre már csakugyan meg
 is el kellett válni, 's a' jelenés igen szívrható volt, midőn a' tisz-
 tek a' grófi vőlegényt a' fogságba visszavitték, a' menyasszony pedig
 más irány felé vendéglakjába kocsizott.

Terrasson Fougères ur Ardeche megyében olly eszközt, v.
 műszert talált föl, melly által egy óra alatt 4000 téglát készítel-
 hetni. A' műszer igen egyszerű, olcsó 's minden helyre alkalmaz-
 ható 's csak 4 munkás 's 3 gyermek foglalatos vele, kiknek munká-
 já minden erőtetéstől vagy pedig egészségre káros befolyástól
 ment, 's főleg abban áll, hogy a' műszernek kívántató irányt ad-
 janak. Minden francia lap e' találmányt egyiknek mondja a' leg-
 hasznosbak közül az emberi nemre. Semmi kövü 's kevés kezű
 vidékinkre nézve leirhatlan jótétemény volna ezt meghonositanunk
 's elterjesztünk.

A' juliusi zendület óta Cheverus bordeauxi érsek első, ki
 biborral 's kardinál-süveggel díszített föl ő szentsége. A' Sauzet
 minster által a' parlamentől kiszöklött 55 ezer frankból, 10
 ezer a' kardinál évi díja pótléka, 45 ezer frank pedig a' bibor-
 ért járó költségek.

Ministeri tudósítás szerint most 5955 politikai menekvő tar-
 tózkodik Franciaországban, 's közülök 4832 lengyel, 626 olasz,
 és 495 spanyol.

Audry de Puyraveau, a' követház tagja 180 ezer frank-

kal adós valakinek, 's minthogy elválsai pörében minap minden ingó 's ingatlan vagyona nőjének ítéltezt, ezen tartozása lefizetésére nem bír végrehajtási alapot vagy biztosítékot mutatni. A' hitelező, személyét kívánta, a' bíró oda is ítélte; de mivel őt mint követel sem ülésék alatt, sem azok előtt 's után hat hétig nem csukhatni be, a' kamarához folyamodott, hogy engedné meg Puyraveau ur becsukatását, de a' kamara biztossága a' kérelmet megtagadá. —

A M E R I K A.

Éjszakamerikai lapok szerint Ujorleansba jan. 30án azon hivatalos tudósítás érkezett, hogy az indianusok elfoglalták Tallahassee Közép-Floridának fővárosát Sz. John folyó torkolatjánál 's a' mexicói tengeröbölénél 200 házzal, 's mintegy 1300 lakossal. A' várost az indusok egészen feloldták, kirablották, a' lakosokat pedig leöldözték. Ezen indus háborúhoz a' közel városokban több önkéntest szednek most, kik közül mindegyik 30 dollárt kap felpénzül, mely jutalom számos hajólegényt az ott tanyázó angol hajókról az éjszakamerikai szolgálathoz lépésre bírt. Mobilében azon hír is szárnyalt, hogy az indianusok Apalachicolát is elfoglalták, és már Columbus ellen indultak, de a' hír kevés hitelt nyert. Annyi azonban még is igaz, hogy az indianusok a' floridai partokon minden világító-tornyot hatalmukba kerítették, 's az örök kénytelenek voltak esznelokban keresni szabadságot. —

Ujyorkból febr. 16ról a' Morning-Chronicle azt jelenti, hogy Franciaország és az éjszakamerikai egyesület közt az eddig fenforgott viszály egészen megszűnt, azon jelentésre, mellyel fogvást a' francia kormány késznek nyilatkozik a' kárpótlási összeség már bekövetkezett határnapjait megtartani, 's kiűzetni. Mind e' mellett a' Journal des Débats m. 12én még is oly cikkelyt közöl, melly a' viszály végső elintézését még mindegyre kétségbe hozza, ámbár arra alapos oka nem igen lehet.

A' Standardban ezt olvashatni: "Ujabb lapok Ujorleansból, mellyek febr. 3ig terjednek, Columbus nevű, Georgiában megjelent hirlapból következő cikkelyt közlenek: "Azon hír, hogy Tallahassee várost Floridában az indianusok elfoglalták, 's feloldták, pusztá mesté, 's mi igen kételkedünk: vajon fél év óta valamely ellenséges indianus bár 100 angol vérélföldnyire is közelített e' mondott városhoz?" Ha úgy, akkor valóban nem is foglalták el. —

S P A N Y O L O R S Z A G.

Mart. 6áról a' krisztinai résznek kedvező tudósítások érkeztek egy részről, t. i. hogy Espartero osztagja Bilbaoba nyomult, 's a' carlositák az ezen város-osztagra rendelt álgukat Durangoba vitték vissza; továbbá, hogy Cordova közelgésének hírére Lequeitio ostromát is fölfüggeszték; de szomorított más részről, mert Navarrában a' carlositák Enguy várat elfoglalták, 's az egész őrsereget fogollyá tették, melly 1000 emberből állott 's mellyet Mina hagyott vala ott pamplonai utjában. A' valcarlosi őrhelyet is veszély fenyegeti. — Legujabb tud. szerint az angol seregdseregétől, ott a' hagymáz folyvást dúl, 's Evans generalnak nincs több 3500 brit katonájánál. Az első, ötödik és hatodik ezredet fölözelték egyéb ezredék kiegészítésére. Seborvos elegendő száma(n) sincsen. — Elisondi levél erősíti, a' carlositák győzelmét az (k)guyi őrseregen, szerinte a' Cordovától ott hagyott őrsereg (az afrikai osztag) alig hallá híret, hogy 5 zászlóalj carlosita jó a' vár ellen, jónak tartá azonnal visszavonulni. A' várba nyomult carlositák senkit sem találtak ott, azért nyomban fölkerekedtek az eltávozottakat üldözni, kiket a' lansoini halmokon utólérvén megtámadták 's egész Viscamet faluig üztek. Két zászlóalj azon házakat ostromolja, mellyekbe a' krisztinók vonultanak, a' többi három Garcia gen. alatt Enguyt szállotta meg. A' carlositák ez alkalommal 300 puskát foglaltak el, 's 60 embert tettek fogollyá. —

A' barcelonai Vapour lap mart. 4dikéről heves csatáról beszél, melly febr. 28án a' Barcelonából Igualada felé vezető uton 500 christino, nagyobb részt portói vadászok 's egy jókora sereg carlosita közt történt, kik egy Madridba rendelt küldeményt szándékoztak elfoglalni. A' küldeményt ugyan megmentették, 's az ellenséget visszanyomták, de az igualadai kormányzó fia 's több ottani tehetős polgár a' pártosok kezébe esett. — A' barcelonai helyhatóság egy mart. 3áról szóló rendelés által tudatá a' házbirtokosakkal, hogy 75 ezer piastert fizessenek, Saragossában a' legazdagabb embereket összehítták, hogy tőlük is egy millió reált kívánjanak 's a' t. Ily csikarások elégtelenséget okoznak a' lakosok közt, kik át kezdik látni, hogy Mendizabal ur nem jól teljesíti ígértét, hogy t. i. minden költéceket fedezend a' nép újabb terheltsége nélkül. — Híre van, hogy Cabrera, anyja' kegyetlen kivégzése miatt elkeseredve, iszonyú visszatárlással akar élni, 's több krisztinai főnök hitvesének, kik hatalmában vannak, megölését parancsolta. — A' hidegvérű gyilkolások híre, mellyek Mina parancsolatjára oly gyakran történnek, 's kivált Cabrera anyjának meggyilkoltatása kínos érzést gerjeszte a' fő városban. Ily vad tetemények nem ezé a' kormány, 's a' királyné élénk fájdalommal hallotta, hogy tisztviselői így mértékben élnek vissza hatalmokkal. Quesada, ki Batanerot üldözni indula ki, ismét visszavért a' fővárosba; Batanero az Ebron tul ment.

Madridi levél szerint, az ujdun választott procuradorháznak, melly mart. 22én kezdendi gyűléseit, nem nagy hitele van a'

közvéleményben. Az eddigi tudva levő választások méltán aggasztók, mert számos exaltado van köztük, 's a' birtoknak igen gyöngye tisztviselőkből áll, kiknek mindenek a' kormánytól van; 's e' körülmény kedvező Mendizabal urnak, mert így nem félhet erős ellenzéstől oly házban, mellynek tagjaira, a' letétel félcime 's előmozdítás reménye által, befolyással van. — A' miniszerség némi aggdóással várja a' következeseket, mellyeket a' pénzügyi rendelmény a' nagyobb városokban, Cadixban 's Barcelonában okozand.

A' Courier Français szerint a' spanyol-amerikai köztársaságok meghatalmazott Madridot elhagyák, mivel függetlenségök elismeréséért pénzbeli kárpótlékot fizetni nem akarnak. Híre van, hogy Angliát szándékjuk közbejárulásért kérn.

A' martzius elsői udvari hirlap egy, a' belügyi ministertől aláírt rendelményt közöl, mellynek foglalataja: hogy ő fels. a' királyné, a' fültebe jött panaszokból fájdalommal veszi észre, miként a' papok szent hivataljokkal visszaélnék, egyházi beszédek által lázasztani ügyekhez, sőt még a' gyóntató-széklet is törvény és státusekkel összeesküvés fészkevé teszik. Mire nézve a' tartományi igazgató törvényszékhez parancs ment, hogy kerületeikben azon papokat, kik viseletjük 's politikai érzelmeik által magokat elárulják, vagy a' törvényes fejedelemnek tartozott hűséget félre tették, az egyházi szónoklástól és gyóntatótól tiltassák el. Ő fels. azt várja, hogy e' hatalmat oly ügyes vigyázattal gyakorolják, millyet illy kényes rendszabály kíván, hogy az eszköz gonoszabb ne legyen, mint az orvoslandó baj. Öst. Beob.

Madridból azt írják, hogy Batanero Segoviában mutogatta magát 's teljes bizodalommal lépett föl ott. Febr. 20án Naverrában volt, honnét egy 360 gyalog 's 90 lovagból álló csapatall Aguila Fuente felé vonult. Emberei nagyobb része vörös köpönyeget hord. Batanerot négy osztály kergeti, de ő ellenségei minden mozdulásáról jól van értesítve. Ezen vakmerő pártos vezért üző 4 general Quesada, Manso, Valdes és Villalonga. — Burjo és osztagja Ripollhoz közel állanak, hol a' krisztinókat megverték, sőt némi hír szerint, már a' várost is elfoglalták. Catalónia e' részében nagy forrongás uralkodik, 's fontos történeteket várhatni. — Torres osztagja, 4000 emberből álló, Puycedra körül tanyázott, ujabban pedig Ripoll felé vonult. — Egy, 1300 gyalogból 's 200 lovagból álló portugáli seregosztály las Antas gr. vezéréle alatt febr. 26án Burgosa érkezett; ugyanoda febr. 27én még 1500 gyalogot vartak. — Egy bayonnei levél szerint mart. 3ról, a' mart. 4én Enguynél szenvedett veszteség megboszultatott. Az idegen sereg ugyanis mart. 6kán a' carlositákat Enguynben megtámadá, 's csak a' rossz idő gátolá, hogy onnét ki nem verhetette; 7kén az ütközet megújított, mellyről még azonban bővebb adatok hiányoznak.

Brüsszelben, Engler és Brugmann házak czime alatt, egy társaság keletkezett, melly 20 millió frankot szánt spanyol-nemzeti jószág-vásárlásra. A' tőkepénz 1000 frankos részvényekben gyűlne össze. —

S C H W E I Z.

Jurában Bern canton egyik kerületében fölajdult a' nép a' badeni cikkelyek elfogadását tárgyzó némi végzés miatt. A' népet lecsalaptani, szükség esetén pedig megfenyíteni, a' főhely számos katonaságot parancsolt a' hely színeire. Közönséges a' hiedelem, hogyha a' kormány idején hozzá lát, könnyen elejét veheti a' rendelleneseknek; de ha kellőleg nem ügyel, az elégtelenség és zavár mélyebb gyökeret verhet, 's nagyobb alkalmatlanságot szülhet. — Basel vidék é Franciaország közt minden egyenletlenség megszűnt, 's mint mondják, az illető határszéleken a' köztekedés is helyreállott már. —

Gabonáár: vidéki városink piaczin; poz. mérője váltó garashan.

	buzs.	kétszer.	ross.	árpa.	zab.	kukur.	kősz.
Mart. 9én Ungvár	72-70	72-70	45-43	40	51	24-20	94
" 11én Arad	61-53	40	29	25	28	29	—
" 12én Miskolcz	94-90	67-64	53-50	42-40	25-22	45-40	130-120
" 11én N. Beeskerek	70-50	45-35	—	20	22	25	25
" 12én Pécs	70-60	55-40	35-30	30	24	30	—
" 12én Szeged	65-60	50-45	40	26	30-28	30	50-40
" 12én Baja	67-53	40-33	33	27	23	27	37
" 15én Debreczen	90-70	55-45	40-35	40-35	35-30	40	60-50
" 17én Mosony	128-92	80-66	65-62	62-55	38-35	60-50	—
" 18én Uj-Becs	80-70	60-50	—	25	25	27-25	—
" 19én Fejérvár	86-84	62-58	50-47	40-38	32-30	40-37	—
" 19én Komárom	102-99	80-73	70-65	55-52	36-35	59-49	—
" 18én Pozsony	120-100	—	68-60	64-58	42-40	70	—
" 18én Soprony	134-83	—	70-62	64-58	44-38	65-62	—
" 11én Temevár	67-53	—	—	32	25	29	—
" 18én N. Szombat	110-90	—	63-57	60-53	37-35	75	—
" 11én Beeskerezb.	123-96	—	64-60	62-45	29-26	—	—

Gabonáár: mart. 21dikén Pesten: Tiszta buza 100 — 86 2/3 — Kétszeres 60 — 46 2/3. — Rossz 45 1/3 — 40. — Árpa 45 1/3 — 40. — Zab 32 — 26 2/3. — Kukuricza 48 — 40.

Pénzkelet: mart. 22kén: 5 pCtes 103 7/10; — 4 pCtes: 99 11/10; 3 pCtes: 75 7/32; — 1820iki atatuskölesön: 215 1/2; — 1834iki: — 507 — Bank-részvény 1359 1/2.

Dunavizállás: mart. 21én: 11' 7" 0" — 25én 11' 3" 6" — 26án 10' 11" 0" Kassai Lotteria számai mart. 23kán: 60. 22. 90. 51. 37.

Bei
GEORG KILIAN junior

Buchhändler in Pesth,
Wajnergasse, im Pargfrieder'schen, vormals Fesl'schen Hause,
ist zu haben:

Europa,
Chronik der gebildeten Welt.

Herausgegeben
im Verein mit mehren Gelehrten und Künstlern

von
AUGUST LEWALD.

1836. Zweite Auflage.

In wöchentlichen Lieferungen, deren 13 einen Band bilden, der mit vielen artistischen Beilagen (Stahl-
stichen, Lithographien, Pariser Original-Modellbüchern, Musikstücken etc.) geziert ist, und im
Subscriptions-Preise 2 Rthlr. 17 ggr. oder 4 fl. 4 kr. Conv. W. kostet.

Verlag von J. Scheible's Verlags-Expedition in Leipzig und Stuttgart.

Dieses periodische Werk hat einen Antheil erregt, der in dieser Zeit der mannigfaltigsten Erscheinungen, wo
das Interesse der Leser aus allen Ständen fortwährend in Anspruch genommen wird, wirklich außerordentlich
genannt werden darf. Eine Auflage von Zweitausend Exemplaren ist in einem Zeitraum von sechs Mo-
naten erschöpft, und die täglich einlaufenden starken Bestellungen machten bereits eine neue Auflage nöthig. Der
Grund dieses ungewöhnlichen Beifalls ist in der großen Mannichfaltigkeit zu suchen, und es scheint uns wahrlich
kein kleines Verdienst der Redaktion zu sein, in dieser Zeit der Wirren und Zerrwürfnisse, die sich leider nur zu
sehr in der Literatur des Tages widerspiegelt, ein Organ gegründet zu haben, worin sich Alles concentrirt, was
die gebildete Welt zu interessieren vermag: die Schilderung gesellschaftlicher Zustände, die Novellistik unserer Epoche,
Kritik, bildende Kunst, Musik, Mode, endlich eine Conversation von gutem Tone, freimüthige Aeusserungen über
Alles, was sich in der großen Gesellschaft Europa's bezieht, ohne selbst Partei für oder wider zu ergreifen, den
Leser leitend, ohne ihm Gesetze vorschreiben zu wollen.

Die in diesem Jahre erschienenen Lieferungen enthalten an größern Aufsätzen: Novellen. Ich und Julie
Arran (Englisch); das glühende Gemälde (Italienisch); die Seele ohne Körper (Russisch); das Gespenst (Franz-
ösisch). — Biographie: das Testament Pigault-Lebrun's. Adolph Thiers. Genrebilder: Einladungen
aus dem Stegreif (Englisch); Berühmtheiten in ihren Wohnungen (Französisch); die Räuber von Kondinara (Ita-
lienisch); aus Spanien von einem deutschen Maler; aus Irland; italienische Skizzen; Wandereien über das Leben
in London. Industrie: Fortsetzung durch Dampf und Eisenbahnen (aus dem Englischen). Deutsche Gen-
rebilder: aus Sachlen; aus Mainz; Briefe aus München; aus Cassel; Wien im Jahre 1835; Meran; Ham-
burg. Artistische Bilder wurden geliefert: ein großer Vogen mit fantastischen Silhouetten (Diableries);
das Kammlader-Vollfest in zwei Blättern (Kupferstich); Huber's und Vasac's Portraits; die Neujahrsgratula-
nten; Abdel-Kader: die Vorstadt Babuzun bei Algier; Meran; Portrait der Gräfin Dorlet. Ferner Lieber von
Beethoven, F. Schmidt, Venz u. A.; und die mit so vielem Beifalle aufgenommenen, prächtig kolorirten Ori-
ginal-Pariser-Modellpuffer aus dem Petit Courrier des Dames. Der Inhalt des Feuilletons und des
Telegraphen, welche wichtige Zugaben des Werkes bilden, ist zu reichhaltig, um hier angegeben werden zu können.

Der aus zwei Bänden bestehende Jahrgang 1835 enthält:

Inhalts-Verzeichniß des ersten Bandes.

Deutschland. Das Volksthum in Bamberg; aus dem vorletzten Weltkriege von Semilano; von Verfasser der „Briefe eines Verstorbenen.“ Niederrhein. Wiedererrichtung der Rudauser Schlachthaus. Weimars gemeinnützige Industrie.

England. (Englische Literatur.) Washington Irving's neuestes Werk: *Abbotsford and Newstead-Abbey*. Portrait, Anekdoten und Erinnerungen von Walter Scott. *Irisina Newstead-Abbey*. Lord Byron. Die kleine weiße Dame. Abenteuer des Kapitän John Lingo, von ihm selbst geschrieben. Kapitän Maryath's Werk: *The pacha of many Tales*. Skizzen und Genrebilder. London. Madame Malibran auf dem Covent-Garden-Theater. Das Parlament im Jahr 1835. I. Das Unterhaus. *Neu'sche Genrebilder*. I. Mein sehr ehrenwerther Freund Bob. II. Der Roman einer Nacht. III. Vergnügungen im Sommer. Eine ärztliche Konsultation.

Frankreich. (Französische Literatur.) Grangeouse; Herbst 1792. Die Garten von Monsieur. — Zur Tagesgeschichte. Geschichte eines April-Angefallenen. Merkwürdiger Kriminalfall (*Procès La Roncière*). Der Marschall Mortier. Skizzen und Genrebilder. Die Feierlichkeit in Paris. — Skizzen und Genrebilder. Die Tuilerien. Kambodjaland. Pariser Skizzen. I. Wohnungen der Schriftsteller. II. Ein Heirathsbureau. III. Die Flucht der April-Angefallenen. IV. Die Cholera im Süden. — Die neue französische Krone. Diner, von Jules Janin. Die Pariser Lazzaroni. Paris am Wasser.

Holland. Genrebilder aus Holland. Physiognomie der Hauptstadt.

Italien. Genrebilder. Ein Sonntag. Villa Catalani. Die Gräfin Ripona. — Novelle. Eine Nacht in Benedic.

Polen. Durch Liebe zur Höhe. Polnische Novelle.

Rußland. Fetters. Feindliche Legende. Kaiserliches Institut für adelige Frauen in St. Petersburg.

Schweden. Die ichone Dalkulla.

Spanien. Zur Tagesgeschichte. Spanischer Len; 1835. Ein Blick nach Navarra. Reize mit der Arme der Königin; September 1831. — Reisen in Spanien. Die Schreckensnacht in Valencia. Das Stiergeheiß; von Joseph Freiherrn von Arnheim. Die Kathedrale von Gordova. — Spanische Novelle. Rita.

Turkei. Gerichtsverhandlung.

Europäische Zeit- und Reise-Bilder. I. Vorendien. Das Thor von Benagone. II. Der Acta. III. Türkische Quarantäne. IV. Eine wüthende Wölfin. V. Der Scherker auf dem Dampfschiffe.

Europäische Tagesbegebenheiten. Chronologische Uebersicht der Monate Juli und August 1835.

Vermischtes. Die Zeit am Bord.

Die Amerikaner von Brause; Kunst- u. Industrie. Moderne Gold- und Silber-Arbeit u. Nüchternheit. Geschichtliche Notiz über die Charisarios. Der Waldwänder, von E. Reuter. Die Wissenschaft und das Leben, in ihren gegenseitigen Verhältnissen betrachtet, von P. L. Adam.

Feuilleton.

Anekdoten. — Aus der Gesellschaft. Barisaden von 1835. — Biographisches. (Zumala-Garreau.) Cholera. Eisenbahnen. Jüdische. Geschichtliche Notiz. Gesundheitspflege. Der halberische Komet. Die Hellenenarche des dritten Nilose. Industrie. Kleine Scherze des mittelländischen Meeres. — Kleine Zeitsung: *Alte*. Antworten. Berlin. Breslau. Genua. Hannover. Haare. Kalisch. Königsberg. Konstantinopel. Kopenhagen. Madrid. Marienthal. Moskau. München. Naxosdehes in Texas. Paris. Petersburg. Prag. Riga. Rossio im Gouvernement Jaroslaw. Toulon. Tübingen. Weimar. Wiesbaden. — Kunst. — Antiquitäten. — Literarische Uebersichten. Lustige Gerichtsverhandlung. Mode. Musik. Naturgeschichtliches. — Nekrolog: Vigault-Verdun, Dulaure, Wenzel Müller, Adolph Wagner, Jacob, Johann Schick, J. Marroth, Defonemie. Septembertrennen in Paris 1835. Die Straße de la Perronnellerie. — Theater. — Vermischtes. — Wissenschaftliches.

Die artistischen Beilagen.

Stahlstiche und Lithographien. Bern. Durch Liebe zur Höhe: Boulevarde du Temple und die Hellenenarche. Rom. Die königliche Gallerie in Venedig. La Roncière. Meyerbeer. Mortier. Corica von Trevio. Mlle de Marcel. Charles de Noblet. D'Neil. Schlachtmach der Maria Stuart. Spanien in 1/4,800,000 der natürlichen Länge, von R. Fr. Keller. Hermann. Ungarische Magnaten in der glänzenden Nationaltracht. Vater Coriot. Der Laurentinabe. West-Boo-Strage in Eimburg. Wittlauer der beiden englischen Bull-Doogen *Severe* und *Stumpy*. Zumala-Garreau.

7 Modebilder.

Musik-Beilagen. Abschied von Italien; Gedicht von Dr. Darenberger. Musik von Venz. Der Fichtelstube; Romanze von Mad. de la Besze. Musik von Mad. Lauran de Lagoanère. Auldreich's. Worte von Mad. de B. Musik von Herrn Gagen von Wartburg. Morgenlied von Wilhelm Müller, componirt von E. Heftich. Nella. Gedicht von Emil Deschamps. Die Verlassene. Romanze von Ervel de Charlemaigne. Musik von A. Schart. Vier Jahreszeiten; Notizen für zwei Stimmen.

Inhalts-Verzeichniß des zweiten Bandes.

Belgien. Volkliches Leben der Belgier. Das Hospiz der Geisteskranken in Gent.

Deutschland. (Deutsche Literatur.) Vertraute Briefe aus Berlin; von E. Beermann. Seydelmann und die deutschen Schauspieler; von H. Raabe. Faust Clemens Metternich; von Dr. Wilhelm Binder. — Skizzen und Genrebilder. Aus den Memoiren eines Reisenden im vorigen Jahrhundert. Bilder aus Sachsen; von Fr. Schelle. I. Der Sonntag in Dresden. II. Ein räthselhaftes Sprichwort. III. Die Dresdner Dreierbröden. Bilder aus Mainz. Societäten für Kunst und Wissenschaft. Stadttheater. Meinen, Handel u. Gewerbeleiß. Frauenverein.

England. Skizzen und Genrebilder. Das Parlament im Jahre 1835. II. Das Oberhaus. — Novellisten. Das erste und das letzte Mittagsmahl. Paolo Kolowiska. Die rothe Nase.

Frankreich. (Französische Literatur.) Die heiratlichlichen Mädchen. Geschichte eines Diamanten. Der polnische Janier; von der Herzogin von Abrantes. Die Nacht eines Gatten; von derselben. *Benaze* Stunden einer Nacht; Noelle. — Zur Tagesgeschichte. Gallerie interessanter Zeitgenossen. Einige Berühmtheiten in ihren Wohnungen. — Skizzen und Genrebilder. Pariser Salons; von der Herzogin von Abrantes. Wie man sich in Paris vor dreißig Jahren amüßte.

Italien. Skizzen und Genrebilder. Gari Florian in Benedic. Skizzen aus Italien; mitgetheilt vom Brücksteinen Musikschüler. I. Capua und Caserta. II. Römische Bilder. III. Die Kaserne vom Pompei.

Russland. Reise in Norwegen; von de la Roule. Polen. Der grüne Wald; von der Herzogin von Abrantes.

Spanien. Zur Tagesgeschichte. Zumala Garreau in Navarra. — Skizzen und Genrebilder. Französischer Schauspieler in Spanien. Spanien, wie es ist. — Reisen in Spanien. Die Erhebung des Mont Verd. Erinnerungen aus den spanischen Pyrenäen. Der Alhambra. — Spanische Novelle. Delores.

Turkei. Aus einem Tagebuche einer Reis nach Konstantinopel; von John Audo.

Europäische Tagesbegebenheiten. Chronologische Uebersicht der Monate September, October und November 1835.

Szenen aus dem See- u. Land- u. Luftleben. Ein Aufbruch auf seinem Schiffschiff. Die todte Schiffsmannschaft. Ein Seeabenteuer; erzählt von A. Wateri de Goumbrom.

Mittheilungen vermischten Inhalts. Aberglauben und Glaubensansichten im Volk.

Feuilleton.

Anekdoten. — Aus der Gesellschaft. Die bedürftigen Künstler in Paris. Die Beduinen auf der Pariser Bibliothek. Bellini. Bellini's Todestheuer. Bellini's Tod. Die Blinden auf der Scene. Diplomatie. Englische Militärstrafen. Englischer Gerichtshandel. Eröffnung des *Théâtre royal italien* in Paris. Der erste November 1755. Erste Vorstellung der Beduinen in Paris. Fantastische Concerte. Der General Mard. Gerichtshandel. Gesundheitspflege. Herr von St. Erice. Die Hinky in London. 23 Sunertage. Saad. Industrie. Italienische Pracht. Jansoff. — Kleine Zeitsung. Bonn. Breslau. Brunn. Frankfurt. Genf. Heidelberg. Kassel. Konstantinopel. Mainz. Paris. St. Petersburg. Prag. Riga. Wien. Stuttgart. Weimar. — Römische Gerichtsverhandlung. Kunst. Künstlerprozess. Lacenaire. La Roncière. — Literarische Uebersichten. Lordmaior-Schmaus. Luftfahrt. Merkwürdiger Selbstmord. Die Minister Carl's X. Mode. Musik. Manufakturen. Ein Nachkomme Napoleons. Napoleons Hut. — Nekrolog: N'Antel, von Hüster. Schreiber. v. Rodder. E. A. Böttcher Erwin Scheller. Justin von Montfort. v. Seubert. Justin v. Tellerand. Ein neues Drama. Eine neue heilige. Öffentliche Bäder in der Turkei. Baasantin's Auferstehung. Eine Pariser Hirschjagd. Pariser Witz. Pferde-Rennen. Raupach. Rom und Bellini. Römische Theater in St. Petersburg. Schiller's Denkmal. Das schwedische Theater. Schawl und Holzschuhe. Signora Albertazzi. Statistische Notizen. Theater. Das Weibchen. Vermischtes. Voltairer's Schloß. Weiblicher Muth. Das Wettrennen des Privatvereins in Kannstadt. Wettrennen in Algier.

Die artistischen Beilagen.

Stahlstiche und Lithographien. Alard. Generalissimus der Armen des Komias von Lahore. Bellini. Charact. von Dantun. (Lachlahe und Gantun verstanden) (Victor Hugo und Alexander Dumas vorstellend). Mad. Damercau-Ginti. Don Juan von Dötreich. Alexandre Dumas. Englisches Oberhaus. Haus der Gemeinen. Gegen um Rallich. Heimkehr aus der See. Victor Hugo. Lamartine. de la Menais. Mad. Malibran Garcia. Marr als Abdallah. St. Cloud. Scene aus dem neuen französischen Weledrama *Ango* von Dierpe. Studien für Schauspieler. Der Teufel.

5 Modebilder.

Musik-Beilagen. Aus Fr. Rückert's Fichtelstube ersten Strauß, von E. Heftich. Das Ober des Heftich; Gedicht von Ervel Charles-magne. Musik von J. Müllin. Hermann's Kriegsanziana bei Befreiung der Kranken; aus dem Französischen von Charles David. Musik von Fraulein Carbeaut. Lied von Rückert. Musik von J. Meyerbeer. Riza. Canzonetta; Worte von Emil Deschamps. Musik von Köstlin. Romanze aus Maria Tudore von B. Hugo, componirt von Venz.

ran.
in;
von
sen-
Der
ner
sen-
in.
im
und

hen.
egin
in-
in-
ogin

ene-
. I.
ent.
n.

rra.
in
Er-
nen.

von

sicht

ven-

ens-

aris.
cier.
liche
oyal
der
Ge.
i in
wue-
Benf.
Oran.
unil.
e r r
ord.
umme
hred.
reit.
Sci-
Eine
ostini
mal.
tassi.
ltat.
s ur

Mr.
lache
rittel-
ander
Ra-
Men-
Scene
n tur

ranb.
arls-
ang
rau-
Can-
aus

